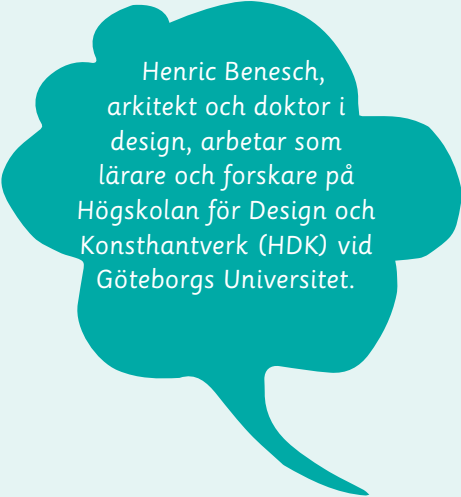

17 scener ur ett forskningsprojekt

Här följer 17 scener, som syftar till att beskriva några av de händelser och skeenden som varit av betydelse för Projektet Mellanplats arbete i Backa i Norra Hisingen i Göteborg. Scenerna börjar 2008 i de tidiga skeendena av stadsutvecklingsprojektet »Framtidens Selma« och de senare skeendena av forskningsprojektet Ingrepp¹. Dessa händelser var de huvudsakliga anledningarna till att Mellanplats valde att arbeta i Backa. Sambanden mellan de olika initiativen och projekten som följer därav skulle kunna liknas vid hur magma flyter – i olika skiktningar, med olika riktningar och med olika hastighet, från trögt till mer lättflytande och snabbt, där händelser och skeenden sin närhet till trots inte kan reduceras till enkla orsak-verkan samband.² Scenerna försöker fånga något av den här dynamiken.

AV HENRIC BENESCH, SARA DANIELSSON

Henric Benesch, arkitekt och doktor i design, arbetar som lärare och forskare på Högskolan för Design och Konsthantverk (HDK) vid Göteborgs Universitet.

Sara Danielsson är inredningsarkitekt på designstudio Design Stories, anställd på Högskolan för Design och Konsthantverk (HDK) vid Göteborgs Universitet samt arbetar på Mistra Urban Futures med ett projekt som handlar om stadsodling.

Scen 1 - Uppköp (maj 2008)

»Framtiden köper fastighet vid Selma Lagerlöfs Torg«

»Med förvärvet förfogar bolag inom Framtidens-koncernen över samtliga fastigheter kring Selma Lagerlöfs torg. Det skapar möjligheter att kunna utveckla området på och omkring torget, säger vd Carl-Johan Korsäs, Förvaltnings AB Framtiden.«

Förvaltnings AB Framtiden

Scen 2 - En ny mötesplats (juni 2010)

»Selma Lagerlöfs Torg ska bli mer levande«

»Framtidens Selma. Det heter projektet som invigdes idag och som ska få ny fart på Selma Lagerlöfs Torg och kvarteren runt omkring.

... I samband med invigningen öppnades också nya lokaler som ska fungera som en sorts mötesplats där projektansvariga och boende kan mötas.«

Samir Bezzazi, Sveriges Radio

Scen 3 - Forskare på buss 17 (augusti 2010):

En brokig grupp forskare med ett gemensamt forskningsprojekt - Ingrepp, sätter sig på buss 17 till Selma Lagerlöfs Torg. Backa och torget har fångat deras intresse i och med det förestående stadsutvecklingsprojekt (Framtidens Selma), och gruppen har generöst bjudits in av Backa Kulturhus för att på ett öppet sätt arbeta med konst och stadsutveckling. Gruppen kommer fortsättningsvis bland annat samarbeta med den grupp ungdomar som UngEnergi³ tidigare har arbetat med.

Scen 4 - Videobutiken och omorganisationen (oktober 2010)

Projektet Ingrepp flyttar in i den tomma Videobutiken på torget, ett stenkast från Framtidens Selmas lokal. På ett direkt och obundet sätt utforskas sedan, under fyra månaders tid, Backa idag och i framtiden via workshops, seminarier, föreläsningar och samtal. Den stora omorganisationen av stadsdelarna i Göteborg rullar sakta igång. Forskarna, vilka tidigare verkat i nära samarbete med Kulturhuset, hamnar i ett förvaltningsvakuum men arbetar vidare ändå.

Scen 5 - Ingrepp och Mellanplats (januari 2011)

Forskningsprojektet Mellanplats sätter igång, och forskningsprojektet »Ingrepp« fasas ut.

Före detta Videobutiken vid Selma Lagerlöfs Torg.

FOTO Emma Corkhill

Scen 6 - Flygblad och reglementen (april 2011)

Forskare från Mellanplats delar ut flygblad tillsammans med boende och en miljövård i det lokala bostadsområdet Gåsagången. Ett tidigare öppet hus i Videobutiken har mynnat ut i ett samarbete mellan några boende och hyresvärderna Familjebostäder. Samarbetet kallas för Gåsagången Gror! och syftet är att mobilisera andra boende till en gemensamhetsodling.

Den lokala Hyresgästföreningen, vilken tidigt bjudits in att medverka, motsätter sig projektet och driver linjen att gräsmattorna skall bevaras som de är.

Brända bilar och kontroverser mellan ungdomar och poliser i Backa leder till att Backa hamnar i riksnyheter.

De från årsskiftet sammanslagna stadsdelarna har från januari 2011 inskrivet i sina reglementen att de skall arbeta med »dialog«. Det finns dock, visar det sig, en osäkerhet kring vad detta innebär i praktiken.

Scen 7 - Sådd och ifrågasättanden (maj 2011)

Under en gemensam odlingsdag, med många barn och en del vuxna, sår man rotfrukter, grönsaker och en del blommor på gräsplätten vid den gamla videobutiken.

Ett par möten under våren, med några nya tjänstemän i Stadsdelsförvaltningen kring ett eventuellt samarbete, blir inte mer än möten. En tjänsteman frågar rakt ut vem som gett projektet tillåtelse att vara just i Backa?

Scen 8 - (O)gräs och nya satsningar (augusti 2011)

Forskare och boende rensar ogräs på gemensamhetsodlingen, som vuxit delvis utan tillsyn under sommaren. Samtidigt har andra idéer kring förbättring av området diskuterats i odlingsgruppen och en ny grupp boende, oberoende av odlingsprojektet, har börjat organisera en lokal second-hand, pysselkvällar och läsläsningskvällar för barn i området.

Politikerna lovar att de skall satsa på ungdomarna i Backa vilket så småningom leder fram till att projektet »Backa i Fokus« sätter igång.

Scen 9 - Hyresvärdar och hyresgäster (oktober 2011)

»Odling på torget«

»Mitt emot den gamla videobutiken på Selma Lagerlöfs Torg odlas det bland annat potatis och morötter. Det är ett projekt av de boende på Gåsagången som heter Gåsagången Gror! Lagom till julmarknaden på torget ska de dessutom öppna en loppis.«

»Vi försöker engagera hyresgästerna, säger Roland Apell från Familjebostäder om projektet. Familjebostäder är med och stöttar projektet bland annat med lokaler. Dessutom hjälper de till med insamlandet av saker till loppisen. Vi har gått ut med en kallelse till alla boende på Gåsagången. Kommer barnen ut kan de locka ut föräldrarna... Projektet startade på allvar i våras och de planerade på vintern vad de skulle odla. I år har de bland annat odlat potatis, morötter, krusbär, persilja, krasse, grönkål, tomater, sallader och hallon. Helt enkelt sådant som går att äta.«

Jonatan Hägg, Backa Kärva Tidning oktober 2011

Scen 10 - Skördefest och arkitekttävling (oktober 2011)

Forskarna startar upp ett samarbete med stadsdelens projekt Backa BASE där arbetssökande under en period skulle kunna arbeta i forskningsprojekt. Efter några möten läggs samarbetet på is då det är svårt att hitta deltagare. Parallellt har studenter på HDK (Högskolan för Design och Konsthantverk), via forskarna påbörjat ett samarbete med Socialkontoret.

Gåsagången Gror! har skördefest och bjuder på soppa på grönkål och potatis lagad på torget under familjedagen i Backa.

Arkitektgrupper deltar i en parallell idéävling kring det framtida Selma Lagerlöfs Torg. Förslagen kommer att ställas ut i Framtidens Selmas lokaler vid torget. Idén om ett »matpalats« framarbetad av de ungdomar från Backa som deltagit i processer med UngEnergi och Ingrepp, skickas till samtliga arkitektkontor som deltar i tävlingen och får positiv feedback från flera kontor.

FOTO Terje Östling (Unsworn Industries)

Scen 11 - Vetelängd och nytt engagemang (november 2011)

»Gåsagången Gror!« fikar och funderar över hur de ska gå vidare inför odlingsäsongen 2012. Engagemanget har varit stort hos dem som är med, men de har varit för få, och odlingen har fått kritik från några boende som tycker att den är misskött.

Den lokala Hyresgästföreningen ser ett problem i att läsläsnings- och pysselkvällarna lockar till sig barn som inte bor på Gåsagången, och menar att deras verksamhet bara är till för boende på Gåsagången. Kontroverserna leder till att nya boende börjar engagera sig i Hyresgästföreningen.

Scen 12 – Trevare och samarbeten (januari 2012)

Forskarna i Mellanplats inleder ett samtal med Selma Center, ett samarbete mellan Framtidens Selma, Backa i Fokus och Polisen. Frågan lyfts om forskarna skulle kunna bidra med kunskap angående deltagande och dialog i form av en serie seminarier och workshops med Stadsdelsförvaltningen. Ett samarbete inleds. Ytterligare ett samarbete, mellan HDK, Socialhögskolan och »Individ och familjeomsorg Funktionshinder Stöd och sysselsättning« inleds.

Scen 13 - Pallkragar och nya odlingar (mars 2012)

Gåsagången Gror! börjar förbereda vårens aktiviteter. Efter goda erfarenheter av att engagera barn, undersöks möjligheterna till ett samarbete med en förskola. Då gemensamhetsodlingen fått kritik för att vara oordnad, planeras den nya odlingen med pallkragar för att den ska bli mera lättkött och ge ett mer ordnat intryck. Nya flygblad sätts upp.

Under våren väcks tanken om en ny odling i ett annat bostadsområde, Backa-Röd. Denna odling ska utvecklas i samarbete med hyresvärderna Poseidon, Stadsdelsförvaltningen Norra Hisingen, Park- och naturförvaltningen och Fastighetskontorets satsning Stadsnära odling. Gåsagången Gror! är med på ett möte och berättar om sina erfarenheter.

Scen 14 - Invigning (April 2012)

»Backaborna möts på Selma Center«

»Backaborna har fått en ny mötesplats. I dag invigdes Selma Center på Selma Lagerlöfs torg. Polis, stadsdelsnämnd och kommunägda Framtiden har gått samman för att nå ut till de boende.«

»Förra sommaren var det stökigt i Backa. Stadsdelsnämnden Norra Hisingen och polisen hade då ett nära samarbete i biblioteket på torget. – Det var efter det som idén om en mötesplats väcktes och vi är glada att den nu blivit verklighet, säger Tord Karlsson (S) ordförande i stadsdelsnämnden. Han, länspolismästaren Ingemar Johansson och kommunstyrelsens ordförande Annelie Hulthén (S) invigde mötesplatsen tillsammans genom att knyta ihop tre band. – Vi har tappat en del gamla

kontaktytor bland annat genom att vi centraliserat vårt arbete. Vi ser fram mot och tror på den här formen av mötesplats, sade Ingemar Johansson.»

Lars-Ove Johansson, Göteborgs-Posten

Scen 15 – Seminarier och förskolor (maj 2012)

Mellanplats håller sitt första seminarium med Stadsdelsförvaltningen med fokus på dialog. Responsen är god.

Under året har många av de engagerade i Gåsagången Gror flyttat eller dragit sig ur. En förälder med barn på en närliggande förskola har sett lappar om odlingen, vilket leder till ett samarbete med förskolan. Tre pallkragar överläts till en engagerad hyresgäst, som också tar på sig att vattna under sommarmånaderna.

Scen 16 - Konferens (september 2012)

Selma Center blir en av de lokala värdarna för den 56:e IFHP- konferensen (International Federation for Housing and Planning). Det enda akademiska pappret som handlar om Backa, och som beskriver forskningsprojektet, presenteras förvånande nog inte på Selma Center utan hos Stadsjord Kvillebäcken –ett annat av de studiebesök som konferensdeltagarna bjuds på.

FOTO Henric Benesch

Odlingen har vuxit fint under den regniga sommaren, ogräset likaså.

Scen 17 - Vägsäl (oktober 2012)

Mellanplats håller det andra seminariet med Stadsdelsförvaltningen med fokus på makt.

Det beslutas, över ännu en vetelängd, att Gåsagången Gror! avslutas i nuvarande form då projektet inte är självbärande. Pallkragarna lämnas till Familjebostäder. Möjligtvis tar den lokala Hyresgästföreningen över dem.

Här slutar den här framställningen men magman flyter vidare. En fördjupad reflektion kring detta arbete hittar ni i följande kapitel; "Kommentar till 17 scener ur ett forskningsprojekt». ✨

¹ Ingrepp var ett tvärkonstnärligt och tvärvetenskapligt forskningsprojekt, finansierat av Vetenskapsrådet, som arbetade med och undersökte konstens och den konstnärliga forskningens roll i stadsutvecklingsfrågor 2007-2010.

² Cornelius Castoriadis (1995) var en fransk-grekisk filosof som beskrev verkligheten i termer av magma där han liknade olika samhällsliga processer och formationer vid olika magmatiska skikt av olika tröghet,

omfattning och med olika riktning vilka trots att de inte är direkt beroende av varandra likväl är förbundna. Castoriadis var central för forskningsprojektets Ingrepps arbete publicerat i *The Politics of Magma* (Corkhill, Rosengren & Ullmark (ed) 2008).

³ UngEnergi var ett projekt, som drevs av miljösektariatet på Västra Götalandsregionen, vars syfte var att skapa delaktighetsprocesser mellan unga, politiker och tjänstemän kring stadsutveckling och klimatfrågan.